

Retouradres Antwoordnummer 3061, 8000 WB Zwolle

Cascadeplein 10
9726 AD Groningen

Minister van Economische Zaken en Klimaat
Dhr. B. van 't Wout

Antwoordnummer 3061
8000 WB Zwolle

0800 44 44 111
contact@schadedoormijnbouw.nl

Datum 14 mei 2021

Betreft Aanpassing werkwijze Instituut Mijnbouwschade Groningen

Referentienummer
IMG/Bestuur/2021/094

Geachte heer Van 't Wout,

De schadeafhandeling in Groningen is inmiddels 3 jaar onder publieke regie. Gedurende deze jaren heeft het Instituut Mijnbouwschade Groningen 80.000 schademeldingen voor fysieke schade en evenzoveel meldingen van waardedaling afgehandeld. Daarnaast zijn de voorbereidingen om over te gaan tot het vergoeden van immateriële schade bijna voltooid. De afhandeling van de ontstane mijnbouwschade door de gaswinning in Groningen is daarmee met afstand de grootste operatie van individuele schadeafhandeling in de recente Nederlandse geschiedenis.

De schadeafhandeling in Groningen is echter nog lang niet voltooid. Nog steeds ontvangt het IM wekelijks circa 1.000 meldingen van fysieke schade. Bij de afhandeling van deze meldingen is het Instituut tegen diverse wezenlijke vraagstukken aangelopen:

- 1) In de eerste plaats is de vraag gerezen of het Instituut het effectgebied waarbinnen schade wordt afgehandeld, initieel niet te ruim heeft afgebakend. Dit speelt specifiek voor wat betreft twee gebieden waarin geen invloed van trillingen is, maar alleen diepe bodemdaling en -stijging optreedt. De vraag is of in die gebieden wel schade als gevolg van mijnbouw kan zijn ontstaan.
- 2) Ten tweede speelt dat de grote schaal waarop inmiddels schade moet worden afgehandeld – bij het ontbreken van meer nauwkeurige handvatten voor beoordeling – kan leiden tot niet te rechtvaardigen verschillen tussen vergelijkbare individuele dossiers.
 - o Enerzijds is er een groep aanvragers, waarbij direct duidelijk is dat zij ernstige schade hebben geleden die het gevolg van mijnbouwactiviteiten is. Aan de andere kant van het spectrum is er een groot aantal aanvragers waarbij sprake is van een slechts zeer kleine kans op lichte schade. Het Instituut is op grond van zijn wettelijke taak verplicht om dit onderscheid voldoende in het oog te houden bij de schadeafhandeling.
 - o Daarnaast dient geborgd te worden dat gelijke gevallen daadwerkelijk gelijk worden behandeld. Dat is echter niet mogelijk bij een schadeafhandeling van deze omvang, als de beoordelingsmethodiek niet tegelijkertijd technisch en juridisch wordt verbeterd en verfijnd.

Om deze redenen heeft het Instituut in de afgelopen periode diverse wetenschappelijke onderzoeken laten uitvoeren naar het ontstaan van mijnbouwschade. Daarmee zijn er nieuwe praktische en technische inzichten ontstaan.

- 3) Tot slot is duidelijk geworden dat de afhandeling van fysieke schade aanzienlijk efficiënter is geworden in het afgelopen jaar. De snelheid van de schadeafhandeling is enorm toegenomen en daarmee zijn ook de in het verleden bestaande lange wachttijden grotendeels verleden tijd.

Tegelijk bedragen de gemiddelde uitvoeringskosten per dossier nog zeker €5.000 en ziet het Instituut niet veel mogelijkheden om dat bij de huidige werkwijze verder te verminderen of om de snelheid verder te verhogen, waar dat maatschappelijk gezien wel zeer gewenst is.

Daarnaast staat de beschikbare hoogwaardige capaciteit voor de afhandeling van complexe schadedossiers, met grote constructieve schade of specials, nog steeds onder druk.

In deze brief licht ik u graag toe hoe het Instituut met deze problematiek wil omgaan. Het Instituut ziet mogelijkheden om de wijze van afhandeling van fysieke schade inhoudelijk te verbeteren en verfijnen. Daarnaast wil het Instituut de afhandeling van fysieke schade op een duale manier vormgeven, waarbij er naast het huidige maatwerk ook ruimte is voor een zeer snelle forfaitaire afhandeling hetgeen bij kan dragen aan een verdere versnelling van de schadeafhandeling. Ik schets graag hoe het Instituut dit zal gaan vormgeven.

Ter inleiding

Voor het overgrote deel van de Nederlanders staat de mijnbouwschade in Groningen ver af van hun leven. Het is een beeld dat zij slechts kennen uit de vele berichten die de media terecht hebben gewijd aan deze problematiek. Deze geven echter niet altijd een goed of volledig beeld van de werkelijkheid. De problematiek van mijnbouwschade is ook niet in één beschrijving te vatten.

De overheid dient zich ervan bewust van te zijn dat er een gebied is in Groningen, waar de inwoners in de afgelopen tien jaar met grote regelmaat zijn geconfronteerd met bevingen en de gevolgen hiervan op hun (gevoel van) veiligheid en de staat van hun woning. Voor groepen in dit gebied domineren aardbevingen ook het gezins- en het sociale leven. De realiteit is dat een schadevergoeding hen nooit hun oude leven kan teruggeven. Hun onvrede wordt versterkt door het feit dat zowel de Staat als de Nederlandse Aardolie Maatschappij groot financieel voordeel hebben gehad bij de gaswinning in Groningen. Wij moeten begrip en respect hebben voor deze gevoelens. Hier draagt een groep Nederlanders een abnormaal zware last van de gaswinning waar iedereen in Nederland zo veel baat bij heeft en heeft gehad. Het Instituut staat wat dit betreft echter voor een vrijwel onmogelijke opgave. Hetgeen deze groep is aangedaan, kan niet ongedaan worden gemaakt door de schadevergoeding die het Instituut op grond van het aansprakelijkheidsrecht bevoegd is toe te kennen.

Tegelijkertijd kent de afwikkeling van mijnbouwschade een ander gezicht. Aardbevingen kunnen weliswaar tot op grote afstand leiden tot schade aan een woning, maar vanaf een bepaalde afstand is de kans op schade klein. Op de grens van het gebied dat het Instituut als het effectgebied van aardbevingen hanteert is de kans op het beschadigen van een woning zelfs maar 1 op de 10.000. Concreet zal daar vermoedelijk dus slechts in uitzonderlijke gevallen sprake zijn van aardbevingsschade. Als schade optreedt, zal die daarbij (vrijwel) steeds beperkt van aard en omvang zijn. Het Instituut ontvangt inmiddels, zoals gezegd, ruim 1.000 schademeldingen voor fysieke schade per week. Het overgrote deel van deze schademeldingen is afkomstig uit de stad Groningen of uit de (verhoudingsgewijs dichtbevolkte) rand van het gebied. Het aantal meldingen dat wordt gedaan in het midden- en hoogseismische deel van het gebied, is relatief beperkt. Ter illustratie: de aardbeving van 28 april jl. bij Huizinge met een magnitude van 2,3 heeft geleid tot slechts een twintigtal schademeldingen die direct gerelateerd waren aan die beving. De schademeldingen zoals die nu wekelijks worden gedaan, kunnen dus niet worden verklaard door de seismiciteit die nog optreedt, maar vaak ook niet door de seismiciteit die in het verleden is opgetreden. Zo zijn er plaatsen aan te wijzen waar slechts in uitzonderlijke omstandigheden mijnbouwschade kan zijn ontstaan. In deze gebieden is echter voor het merendeel van de woningen een schademelding gedaan.

Dit zijn twee volstrekt verschillende gezichten van de mijnbouwschade binnen het werkgebied van het Instituut. Ik merk evenwel dat dit niet altijd wordt onderkend. Dit vormt ook een uitdaging bij de uitvoering van de taak van het Instituut, aangezien hij deze situaties, en de vele variaties hierop, op waarde dient te schatten. Het Instituut dient dan ook de feiten van het concrete geval te onderzoeken en te bezien of, en zo ja in hoeverre, de schade aan de woning – mede gelet op de ter plaatse opgetreden bodembeweging - door mijnbouw is ontstaan.

Reikwijdte effectgebied bodemdaling en -stijging

Het Instituut heeft bij de start van zijn werkzaamheden gebruik gemaakt van een advies van een begin 2019 door het Instituut ingesteld panel van deskundigen. Het paneladvies bevat praktische handvatten voor de toepassing van het wettelijk bewijsvermoeden. Zo heeft het panel twee criteria beschreven om te bepalen waar geografisch gezien het wettelijk bewijsvermoeden van toepassing is.

Het eerste criterium betreft het effect van diepe bodemdaling of -stijging binnen de grenzen van het Groningenveld en de gasopslag Norg. Zekerheidshalve is daar nog een extra 'buffer' omheen getrokken van zes kilometer. Hiermee was beoogd een praktisch en veilig handvat te bieden voor de afbakening van het effectgebied, maar dat handvat was niet op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd. Het tweede criterium betreft het effect van bevingen waarbij de grens wordt bepaald door een trillingssnelheid van 2 millimeter per seconde (mm/s) (op een bepaalde manier te berekenen). De grens van het bewijsvermoeden is hiermee ruim bepaald. Ter illustratie: het gehanteerde minimumniveau van trillingssnelheid komt grofweg overeen met het niveau van de gebruikelijke achtergrondtrillingen in Nederland, zoals die bijvoorbeeld worden veroorzaakt door regulier wegverkeer.

De twee hiervoor genoemde criteria leiden ertoe dat er binnen het totale effectgebied twee kleinere gebieden zijn waar trillingen door aardbevingen geen effect hebben gehad, maar alleen sprake was van diepe bodemdaling en -stijging. In deze twee gebieden is in de loop van vorige jaar in een toenemend aantal dossiers besloten tot afwijzing van schadevergoeding, omdat de onafhankelijke deskundigen in die gevallen hadden geconcludeerd dat een autonome oorzaak bestond voor de schade en dat diepe bodemdaling en -stijging niet tot schade leidt. Het Instituut heeft naar aanleiding van de onrust die over dit aantal afwijzingen is ontstaan, de circa 1.500 dossiers die in dat gebied nog in behandeling waren, *on hold* gezet. Tegelijkertijd heeft het Instituut bij gerenommeerde onafhankelijke instellingen specialistisch advies gevraagd over de mogelijkheid van schade in deze gebieden:

- De TU Delft en TNO hebben daartoe onderzocht of de directe effecten van de diepe bodemdaling in het Groningenveld kunnen leiden tot schade aan gebouwen. Onder de directe effecten moeten bijvoorbeeld de kromming en het uitrekken van het maaiveld worden verstaan. Dit onderzoek is uitgebreid en fundamenteel geweest, waarbij op verzoek van het Instituut ook steeds zeer ruime veiligheidsmarges en validatiemethodieken zijn gebruikt. TU Delft en TNO concluderen stellig en zonder voorbehoud dat de directe effecten van de bodemdaling uit het Groningenveld niet tot gebouwschade hebben geleid of kunnen leiden. Hetzelfde geldt voor de bodemdaling en -stijging die plaatsvindt door de exploitatie van de gasopslag Norg. Ook het cyclisch effect dat optreedt doordat de gasopslag jaarlijks deels wordt gevuld en geledigd, leidt niet tot schade.
- Daarnaast heeft het Instituut specialistisch onderzoek laten doen naar de *indirecte* effecten van bodemdaling door onderzoeksinstituut Deltares. Deze kunnen zich bijvoorbeeld voordoen, indien als gevolg van de optredende bodemdaling een oppervlaktewaterpeil moet worden aangepast; hetgeen vervolgens relevante uitwerking kan hebben op het grondwater nabij een

woning. Met dit onderzoek wordt nu nauwkeurig in kaart gebracht waar dit effect zich daadwerkelijk kan voordoen, zodat hiermee bij de schadeafhandeling op een correcte wijze rekening gehouden kan worden.

Op grond van deze onderzoeken moet worden geconcludeerd dat er in de betreffende twee gebieden – behoudens uitzonderingssituaties – geen mijnbouwschade kan zijn ontstaan. Dit noopt het Instituut er ook toe om het gebied waarin het wettelijk bewijsvermoeden geografisch gezien van toepassing is, opnieuw af te bakenen, omdat vast is komen te staan dat de schade die in een beperkt deel van het huidige effectgebied aanwezig is niet door mijnbouwactiviteiten kan zijn veroorzaakt. In een dergelijk geval is het Instituut op grond van de wettelijk aan hem toegekende taak niet bevoegd deze schade te vergoeden. Het Instituut heeft daarom besloten dat het – uitzonderingssituaties daargelaten – geen schademeldingen meer in behandeling zal nemen met betrekking tot een woning buiten het effectgebied van de beving van Huizinge, welk effectgebied – als gezegd – al zeer ruimhartig is gedefinieerd aan de hand van een schadekans van slechts 1 op 10.000.

Het Instituut begrijpt dat bewoners van bedoelde twee gebieden wellicht geen begrip zullen hebben voor deze beslissing, met name omdat in het verleden, met toepassing van het bewijsvermoeden, wel voor circa 700 gevallen een schadevergoeding is toegekend. Uit het bewijsvermoeden volgt dat de geconstateerde schade mijnbouwgerelateerd is, tenzij een andere oorzaak wordt aangetoond. Omdat door de betreffende deskundigen indertijd niet werd uitgesloten dat diepe bodemdaling en – stijging tot schade zouden kunnen leiden, namen zij, gegeven het bewijsvermoeden, causaal verband tussen de schade en mijnbouw aan. Met de kennis van nu zouden deze rapporten een andere uitkomst hebben gehad. Het Instituut acht het niet juist om ondanks deze kennis voort te gaan met het uitkeren van vergoedingen voor de circa 25.000 woningen in dat gebied, waarvoor nu duidelijk is dat hun schade niet door de gaswinning uit het Groninger veld of de gasopslag Norg kan zijn ontstaan. Voor deze woningen zal nog wel moeten worden nagegaan of er sprake is van een uitzonderingssituatie doordat het ontstaan van indirecte schade ter plaatse niet kan worden uitgesloten.

Als gezegd heeft het Instituut in september 2020 circa 1.500 schademeldingen in de betreffende gebieden *on hold* heeft gezet. Deze aanvragers mochten er ten tijde van hun melding, op basis van het paneladvies, van uitgaan dat hun woning gelegen zou zijn binnen het zogenoemde effectgebied en dat op hun schade in beginsel ook het bewijsvermoeden van toepassing zou zijn. Dat betekent niet dat deze aanvragers erop mochten rekenen dat op hun aanvraag ook daadwerkelijk schadevergoeding zou worden toegekend; dat vergt steeds een individuele beoordeling waarbij het Instituut de meest actuele (wetenschappelijke) inzichten dient toe te passen. De betreffende aanvragers mochten er ten tijde van hun aanvraag wel van uitgaan dat ook hun aanvraag individueel en met inachtneming van het bewijsvermoeden zou worden beoordeeld. Voor de dossiers waar geen sprake is van mogelijke indirecte schade, zou het zinledig zijn om alsnog een dergelijke beoordeling uit te voeren, nu duidelijk is dat op die locatie geen mijnbouwschade is ontstaan en het Instituut deze groep dus geen schadevergoeding kan toekennen. Het Instituut acht het echter wel passend om deze groep van deze aanvragers tegemoet te komen voor de teleurgestelde verwachting. De enige mogelijkheid die het Instituut binnen zijn wettelijke bevoegdheden hiertoe heeft, is de toekenning van een overlastvergoeding. Deze vergoeding is op dit moment gemaximeerd op een bedrag € 1.000,-.

Beoordelingen binnen het effectgebied en eenduidigheid

Het paneladvies bevatte ook een aanbeveling over de manier waarop in een individueel geval beoordeeld zou moeten worden of een schade door mijnbouw is ontstaan of dat het bewijsvermoeden is weerlegd. Samengevat weergegeven, stelde het panel dat het vermoeden was

weerlegd indien er evident en aantoonbaar een andere uitsluitende oorzaak voor de schade bestond. Hoe dat laatste dan vervolgens moest worden beoordeeld of toegepast, is in het paneladvies niet toegelicht of uitgewerkt.

In de praktijk is gebleken dat de door het panel geadviseerde maatstaf onvoldoende handvatten biedt om het grote verschil in seismiciteit tussen de kern en de rand van het door het panel geadviseerde effectgebied tot uitdrukking te brengen. Daarnaast is duidelijk geworden dat de maatstaf dusdanig algemeen is geformuleerd dat die niet door 500 deskundigen op een eenduidige manier kan worden toegepast. Gebleken is dat binnen dit kader de ene onafhankelijke deskundige aan de hand van de laatste wetenschappelijke inzichten schade afwijst, terwijl een ander nalaat om die inzichten te betrekken en hij daarmee tot toewijzing komt. Dit gebrek aan eenduidigheid acht het Instituut hoogst ongewenst. De methodiek zoals destijds door het panel is geadviseerd, is daarmee onvoldoende om in de komende jaren in een grootschalige schadeafhandeling recht te doen aan de verscheidenheid van situaties en om gelijke gevallen op een gelijke manier te behandelen. Er is daarmee een noodzaak ontstaan tot actualisering en verfijning van het beoordelingskader.

Het Instituut heeft op dit punt een duidelijke eigen verantwoordelijkheid. In de afgelopen periode heeft het daarom diverse initiatieven ontplooid om te komen tot een betere en meer eenduidige schadeafhandeling. Zo heeft het Instituut diverse wetenschappelijke adviezen gevraagd over hoe de invloed van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten moet worden bepaald. Dat zal ook in de komende periode worden voortgezet:

- Overbelasting door trillingen van aardbevingen is ruimschoots het belangrijkste mechanisme dat tot mijnbouwschade leidt. Vrijwel alle schade waarvan aangenomen wordt dat er causaal verband met mijnbouw bestaat, is door dit mechanisme ontstaan. Om de mogelijkheid van schade door trillingen te duiden, moet gekeken worden naar de trillingssnelheid die op een bepaalde locatie is opgetreden. Dit loopt als gezegd enorm uiteen, in het uiterste geval van wel 100 mm/s door de zwaarste bevingen in de dorpen rondom Loppersum (en vele bevingen met een kleinere magnitude), tot 5-6 mm/s in het centrum van de stad Groningen en tot 2 mm/s op de uiterste grens van het effectgebied, bijvoorbeeld het zuiden van Winschoten. De kans op schade loopt navenant uiteen; van 100% kans op (grote) schade in het eerste gebied, tot een kans van zo'n 1% in het centrum van Groningen Stad, tot slechts 0,01% op lichte schade in de rand.
- In nationaal en internationaal onderzoek was reeds geconcludeerd dat het niet aannemelijk is dat de trillingen door de aardbevingen die in Groningen zijn opgetreden, hebben geleid tot verweking of verdichting van de ondiepe bodem. Het Instituut heeft daarom aan specialisten gevraagd om in kaart te laten brengen welke veilige grenswaarden het hiervoor kan gebruiken, teneinde zich ervan te verzekeren dat de situatie ook in het licht van het bewijsvermoeden niet wordt onderschat. Mede naar aanleiding van deze inzichten, heb ik de Tweede Kamer eerder laten weten dat het Instituut, ook mét toepassing van het bewijsvermoeden én zeer veilig bepaalde grenswaarden, in veel gevallen niet bevoegd is tot het vergoeden van de schade die is ontstaan aan funderingen van woningen en de samenhangende verzakkingen. De schade is in die gevallen namelijk niet veroorzaakt door mijnbouw. Tegelijkertijd zie ik – met name in het midden- en hoogseismische deel van het gebied – wel het maatschappelijke probleem dat hierachter schuil gaat. De Kamer heeft recent, via een wijziging van de Tijdelijke wet Groningen, hierop ook een aanvullende bevoegdheid toegekend aan het Instituut om, naast vergoeding van schade die door mijnbouw is ontstaan, een aanvullende tegemoetkoming toe te kennen voor constructieve schade die geen gevolg is van mijnbouw. Aldus is een duurzaam herstel van de mijnbouwschade mogelijk

is, omdat de constructieve problemen tevens kunnen worden verholpen. Ik ben de Kamer erkentelijk voor dit besluit.

Het Instituut heeft gelet op het voorgaande besloten om de beoordelingsmethodiek verder te preciseren aan de hand van voornoemde wetenschappelijke inzichten. Dit heeft tot gevolg dat in de randen van het gebied vaker schade zal worden afgewezen, hetgeen past bij de invloed die bodembeweging daar heeft gehad, terwijl in het midden- en hoogseismische deel van het gebied de huidige ruimhartigheid wordt behouden. Het Instituut blijft hierbij onverkort grote betekenis toekennen aan het wettelijk bewijsvermoeden. De wijze waarop dat wordt toegepast wordt nu wel geactualiseerd en verfijnd. Vanaf het moment van publicatie van deze besluiten, zal het Instituut de adviezen in het licht van dit geactualiseerde beoordelingskader zetten en daar ook zijn besluiten op baseren. Er zal hierbij in de praktijk sprake zijn van een overgangssituatie waarbij zowel de deskundigen als het personeel van het Instituut zich de nieuwe kaders eigen moeten maken. Naar verwachting is hier tot zeker 1 juli sprake van.

Verder zal het Instituut deze zomer een wijziging doorvoeren in het gebruikte calculatiemodel. In dat model wordt op dit moment iedere schade afzonderlijk gecalculiseerd. Dit is echter niet in lijn met hoe schades in de werkelijkheid worden hersteld. Daarom zal het Instituut het calculatiemodel zo aanpassen dat schades per ruimte in het gebouw worden gecalculiseerd en alle schades aan de buitenkant gezamenlijk. Dit sluit beter aan op de fasering waarmee schades in de praktijk worden hersteld. Het betekent kort gezegd dat de opstartkosten eenmaal per ruimte worden gerekend en eenmaal voor de buitenzijde. Kiest een aanvrager er echter voor om meerdere ruimtes in één keer te herstellen, dan leidt het model dus tot een zeer ruime vergoeding doordat meermaals opstartkosten worden gerekend, terwijl die maar één keer worden gemaakt.

Toekomst van de schadeafhandeling: maatwerk & forfaitair

Inherent aan het systeem van schadeafhandeling zoals dat begin 2018 is vormgegeven, was dat per geval gewerkt wordt met een maatwerkbeoordeling. Iedere woning en iedere gebrek in die woning (gemiddeld genomen zo'n 20 gebreken per woning) worden individueel beoordeeld, begroot en zo nodig vergoed. Deze benadering is zeer zorgvuldig en de aanvrager krijgt waar hij in zijn specifieke situatie recht op heeft. Tegelijkertijd vergt deze wijze van schadeafhandeling veel tijd en zijn er substantiële afhandelingskosten mee gemoeid. Temeer omdat daarvoor in ieder concreet schadegeval onafhankelijke deskundigen worden ingezet. Ook van aanvragers horen we de wens of het niet 'simpeler en sneller' kan.

Het Instituut is tot de conclusie gekomen dat deze concrete en individuele vorm van schadeafhandeling onvoldoende doelmatig en efficiënt is voor de grote aantallen gevallen waarin de schadeafhandeling thans moet worden uitgevoerd. Het Instituut acht het niet wenselijk als nog gedurende een groot aantal jaren wekelijks duizend of meer dossiers op deze wijze moeten worden beoordeeld, met bijbehorende afhandelingskosten tot gevolg.

Het Instituut wil daarom gaan werken met een duaal systeem van schadeafhandeling, waarbij die naar de keuze van de aanvrager voor forfaitair of maatwerk kan worden vormgegeven:

- Als de aanvrager kiest voor maatwerk, dan handhaaft het Instituut zijn huidige werkwijze. Een aanvrager die voor maatwerk kiest, krijgt een individuele beoordeling door een onafhankelijke deskundige en hij ontvangt op die manier de schadevergoeding waar hij recht op heeft. Daarbij zal het Instituut – zoals hiervoor is geschetst – steeds de meest recente wetenschappelijke inzichten blijven betrekken, waaronder dus de inzichten over de mogelijkheid of kans dat bodembeweging tot schade heeft geleid.

- Daarnaast wil het Instituut een aanvrager de mogelijkheid bieden om in plaats van dit maatwerk, bij aanvang van het proces te kiezen voor een forfaitaire afhandeling van zijn schade. In die situatie worden de gebreken aan de woning niet beoordeeld door een deskundige, maar ontvangt de eigenaar eenmalig een vaste vergoeding van € 5.000,- voor alle ontstane schade zoals die tot dat moment aanwezig is. De vergoeding kan binnen enkele weken na de aanvraag zijn toegekend en daarmee kan de eigenaar direct over gaan tot herstel.

Dit duale systeem van schadeafhandeling biedt zowel een oplossing voor aanvragers met substantiële mijnbouwschade die behoefte hebben aan een individuele beoordeling van de omvang, als voor grote aantallen gevallen met beperkte mijnbouwschade, waarbij vooral de snelheid en het gemak van de afhandeling voorop staan.

Deze nieuwe aanpak van de schadeafhandeling kan bijdragen aan een verdere versnelling van de schadeafhandeling. Bij reguliere (eenvoudige) dossiers ligt een forfaitaire benadering voor de hand, hetgeen een aanzienlijke verkorting van de afhandelingstermijn betekent en aanzienlijk lagere uitvoeringskosten. Hierdoor heeft het Instituut meer mogelijkheden om zich te concentreren op een voortvarend en ruimhartige afhandeling van de schadegevallen die deze omvang te buiten gaan en waar een individuele maatwerkbeoordeling is aangewezen. Het gaat hier bijvoorbeeld om woningen met meervoudige (constructieve) schade, de zogenaamde specials (agrariërs, MKB en monumenten), maar ook om objecten waar samenloop speelt met de versterkingsoperatie. Zoals eerder in deze brief toegelicht zijn over de volle breedte reeds aanzienlijke verbeteringen aangebracht in de snelheid van de schadeafhandeling, maar juist bij de complexe schades blijft verdere versnelling en kwalitatieve verbetering mogelijk. Voorts wordt de capaciteit ingezet bij de aanpak van situaties waarin zogenoemd 'duurzaam herstel' en een tegemoetkoming in de kosten voor verbetering van constructies aan de orde zijn, dit ter uitvoering van het amendement Mulder c.s. over meer afwegingsruimte voor het Instituut Mijnbouwschade Groningen voor duurzaam herstel van de schade. Ten slotte wil het Instituut daarbij actiever Groningers benaderen in gebieden waar de kans op schade relatief groot is en waar vooralsnog geen schademelding is gedaan.

Hierna licht ik graag toe hoe de forfaitaire afhandeling eruit zal zien.

Omvang vergoeding

Het Instituut is van oordeel dat een bedrag van € 5.000,- passend is voor gevallen met relatief beperkte schade. Dit bedrag is gebaseerd op een vergoeding van € 4.000,- voor de fysieke schade en een vergoeding van € 1.000,- voor alle bijkomende kosten en sluit daarmee aan op het bedrag dat in 2019 is toegepast. Het is bij gebruik van de forfaitaire variant aan de aanvrager om van tevoren in te schatten of zijn schade met dit bedrag voldoende vergoed zal zijn. Indien hij denkt dat dit niet het geval is of hij daarover twijfelt, kan hij altijd kiezen voor een maatwerkbeoordeling. Een aanvrager die van deze regeling gebruik maakt zal gevraagd worden om bij zijn aanvraag ook een beschrijving van de schades op te nemen (zoals ook thans het geval is) en enige foto's daarvan. Het Instituut zal daarvoor een eenvoudige te bedienen 'zelfopname' app ter beschikking stellen aan de aanvragers. Deze app is thans ook al in gebruik bij een deel van de aanvragers, men is positief daarover. Het Instituut zal deze app nog verder ontwikkelen. Aanvragers die deze app niet kunnen gebruiken zullen door het Instituut op een andere wijze worden ontzorgd. Omdat er sprake is van een forfaitaire afhandeling zal het Instituut geen inhoudelijke beoordeling van de schade of schadeomvang doen.

Als een aanvrager kiest voor de forfaitaire afhandeling en zijn schade blijkt in de praktijk lager te zijn dan € 5.000,-, dan treedt enige overcompensatie op. Het Instituut is van mening dat dit gerechtvaardigd is, nu een voortvarende en ruimhartige schadeafhandeling het streven is. Bovendien is deze afhandelingswijze doelmatiger dan wanneer hogere kosten gemaakt zouden moeten worden om de omvang van de schade nauwkeurig vast te stellen.

Finaliteit

Noodzakelijk voor de uitvoering van een forfaitaire afhandeling is wel dat daarmee finaliteit wordt bereikt voor de schade zoals die tot dat moment aanwezig is. Dit betekent dat als een aanvrager er voor kiest om zijn schade voor een bedrag van € 5.000,- forfaitair af te handelen, daarmee ook alle fysieke schade en materiële gevolgschade (zoals een vergoeding voor overleg en thuisblijven voor schadeherstel) in een keer is afgehandeld. Vanzelfsprekend staat dit los van een eventuele vergoeding voor waardedaling of immateriële schade. Een nieuwe aanvraag tot schadevergoeding voor dezelfde woning zal dan pas in behandeling worden genomen indien er daadwerkelijk een mogelijkheid bestaat dat er nieuwe schade is ontstaan. Het Instituut zal dit bepalen door bij nieuwe bevingen op basis van de nieuwste inzichten te bepalen of de woning is gelegen in het effectgebied van die nieuwe beving. Als dat niet het geval is zal het Instituut de nieuwe melding niet behandelen. Voor het overgrote deel van het effectgebied wordt ervan uitgegaan dat, zeker nu de seismiciteit als gevolg van het minimaliseren van de gaswinning afneemt, een dergelijke schadekans zoals waar tot op heden van werd uitgegaan, niet (meer) zal optreden. Het biedt een deel van de aanvragers met relatief beperkte schade de mogelijkheid deze schade eenvoudig af te handelen en daarmee het hoofdstuk van de fysieke schade door bevingen af te sluiten. Voor het midden- en hoogseismische deel van het gebied, waarop ik in het begin van mijn brief ben ingegaan, moet er wel vanuit gegaan worden dat de kans op nieuwe schade groter is. Het Instituut zal bij woningen in dat deel van het gebied daarom mogelijk zelf ook een nulmeting uitvoeren wanneer eigenaren kiezen voor een forfaitaire afhandeling. De in de woning aanwezige schade wordt daarmee vastgelegd en nieuwe schade kan in het geval van een nieuwe beving daardoor eenvoudiger worden herkend. Omdat het Instituut deze nulmeting al verzorgt hoeven de aanvragers in dit gebied niet zelf ook foto's of anderszins aan te leveren. Ook bij de nulmeting geldt dat het Instituut geen inhoudelijke beoordeling van de schade of de schadeomvang doet.

Toepassingsbereik en uitzonderingen

Een dergelijke forfaitaire afhandeling van schade acht het Instituut niet in alle gevallen aangewezen:

- 1) In de eerste plaats kan forfaitaire afhandeling alleen aan de orde zijn binnen het hiervoor bedoelde, geherdefinieerde effectgebied. Dit is dus het gebied dat ligt binnen het effect van de beving van Huizinge uit augustus 2012. Ik hecht er nogmaals aan om te benadrukken dat dit gebied zeer ruim is afgebakend en v r uitgaat buiten het gebied dat normaliter als het 'aardbevingsgebied' wordt beschouwd. Het gebied bevat bijvoorbeeld ook het noorden van Drenthe en het oosten van Friesland. Ook het overgrote deel van de oude 6km-effectgebieden valt binnen het geherdefinieerde effectgebied. Hiermee staat vast dat – behoudens een aantal uitzonderingsgevallen- er niemand met mijnbouwschade buiten dit gebied valt.
- 2) Ten tweede is een forfaitaire vergoeding alleen gerechtvaardigd indien er aan de woning niet al eerder schade is afgehandeld. Daar is het bedrag immers ook op afgestemd. Woningen waarvan de mijnbouwschade dus al eerder is afgehandeld komen – ongeacht de omvang van eventuele nieuwe schade – niet voor de forfaitaire afhandeling in aanmerking. Deze extra schade zal steeds met maatwerk worden beoordeeld. Vanzelfsprekend bestaat er ook geen

mogelijkheid voor een forfaitaire afhandeling als de schade weliswaar nog niet is afgehandeld, maar door de aanvrager wel is gekozen voor een maatwerkbeoordeling door het Instituut. In dat geval is immers duidelijk wat de omvang van de schade is, zodat de burger krijgt waarop hij recht heeft.

- 3) Ten derde is deze ruimhartige en voortvarende schadeafhandeling bedoeld voor particuliere eigenaren van woningen. Het is niet passend voor zakelijke beleggers of bijvoorbeeld woningcorporaties. Als zij schade hebben aan een woning, zal die individueel worden beoordeeld.

Het Instituut verwacht in de tweede helft van dit jaar tot uitvoering van de forfaitaire afhandeling over te kunnen gaan. Aanvragers die op dit moment nog een aanvraag in behandeling hebben bij het Instituut en waarover nog geen besluit is genomen, zullen al vooruitlopend hierop in de gelegenheid worden gesteld om te kiezen voor een forfaitaire afhandeling.

Tot slot

Het Instituut Mijnbouwschade Groningen is nu meer dan 3 jaar belast met de afhandeling van één van de grootste en maatschappelijk meest complexe schadeoperaties van Nederland. Zoals ik heb toegelicht, is het daarbij geconfronteerd met een aantal vraagstukken. Ik heb daarom in deze brief geprobeerd om die zo volledig en realistisch mogelijk te schetsen en om toe te lichten welke besluiten het Instituut heeft genomen om die vraagstukken op te lossen.

Ik kan mij voorstellen dat u en de leden van de Tweede Kamer behoefte hebben aan een nadere toelichting. Ik zal de Tweede Kamer hierover op 19 mei a.s. te woord staan, maar herhaal op deze plek graag het aanbod dat ik ook aan de woordvoerders uit de vorige Tweede Kamer heb gedaan, om voor hen in Groningen een uitgebreide technische briefing te verzorgen. Het is naar mijn mening namelijk onmisbaar dat een zo goed mogelijk gedeeld begrip bestaat van de uitdagingen waarvoor een uitvoeringsorganisatie zoals het Instituut zich gesteld ziet.

Tot slot benadruk ik graag dat de onvrede die in Groningen bestaat, niet met schadevergoeding alleen kan worden opgelost. Uw Kabinet heeft natuurlijk reeds een aantal belangrijke en ingrijpende beslissingen genomen om bij te dragen aan een oplossing voor het probleem van de gaswinning in Groningen en herstel van vertrouwen. Niet alleen het onder publieke regie brengen van de schadeafhandeling, maar ook zeker de keuze om de gaswinning zo snel mogelijk te beëindigen. Het Instituut ziet de positieve effecten van deze beslissingen dagelijks. Het werk is echter nog niet gedaan en het doel nog niet bereikt. Met de door het Instituut genomen besluiten over de actualisatie van het beoordelingskader, de invoering van een duale afhandeling met een forfaitaire vergoeding en de verwachte mogelijkheid om bij te dragen aan duurzaam herstel, een tegemoetkoming in schrijnende situaties en een regeling voor immateriële schade worden niettemin belangrijke stappen gezet.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter Bestuur Instituut Mijnbouwschade Groningen